

ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÇALIŞMA DEFTERİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 12

Ünite

ROMAN

Konu

- 1980 Sonrası Türk Edebiyatında Roman
- Türk Dünyası Edebiyatında Roman
- Dünya Edebiyatında Roman
- Paragrafta Anlam
- Yazım ve Noktalama

OGM
MATERYAL

6.
SAYI

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışma defterinde öğretim süreçleri içerisinde kazandığınız bilgi ve becerileri kullanmanıza olanak tanıyacak çeşitli düzeylerde ve yapılarda etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinliklerle hem okulda işlemiş olduğunuz konuları tekrar etme hem de akademik gelişiminizi izleme imkânı bulacaksınız. Bu amaçla hazırlanan çalışma defterinde yer alan etkinlikler, bilişsel alan basamaklarını içerecek şekilde yapılandırılmıştır.

Çalışma defterinde boşluk doldurma, eşleştirme, çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı madde tipi etkinliklerinin yanı sıra bil-bul-çöz, kelime avı ve sudoku gibi içeriklerle keyifli vakit geçirmenizi sağlayan etkinlikler de yer almaktadır. Ayrıca "Hatırlıyor muyum?" bölümüyle akademik açıdan öz değerlendirmenizi yapabilecek ve eksik olduğunuz konuları karekodlar aracılığıyla tekrar etme fırsatı bulacaksınız.

Alanında yetkin uzmanlarca titizlikle hazırlanmış olan bu çalışma defteri ile akademik gelişiminize katkı sunmayı amaçlamaktayız. Bu çalışmanın eğitim hayatınızda olumlu yansımalarını görmek dileğiyle...

Hatırlıyor muyum?

Aşağıdaki bilgileri hatırlayıp hatırlamadığınızı ilgili bölüme işaretleyiniz. Puan durumunuza göre aşağıdaki karekodları okutarak konu eksiklerinizi tamamlayınız.

1

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı yazarlarından Latife Tekin'in *Sevgili Arsız Ölüm* adlı romanında postmodernizmin özellikleri görülür.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

2

Sevgili Arsız Ölüm adlı romanda köyden kente göç, aile içi çatışmalar, bir ailenin çözülüşü gibi gerçekler farklı bir bakış açısıyla anlatılmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

3

Yazarın yaşamından izler taşıdığı bilinen *Sevgili Arsız Ölüm* romanı, halk edebiyatının anlatım tarzından yola çıkarak yeni bir biçimle yazılmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

4

Latife Tekin, klasik romancıların zaman ve mekânı ayrıntısıyla anlatarak oluşturdukları gerçekçi havayı eserine yansıtmaz; zamanı ve mekânı belirsizleştirir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

5

Anlatım özellikleriyle yenilikçi olan *Sevgili Arsız Ölüm* eseri, 1980'lerde gerçekçi Türk roman geleneğinin sınırlarını aşarak Türk edebiyatındaki yerini almıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

6

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında 1980'den sonra postmodernizm etkili olmaya başlamıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

7

Modern sonrası anlamına gelen postmodernizme göre hayat bir oyundur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

8

Postmodernist romanların ayırt edici yönlerinden biri üst kurmacadır. Üst kurmaca, yazma sürecinin de romanın konularından biri olarak kurgulanmasıdır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

9

Modernizmde de rastladığımız metinler arasılığı, postmodernist yazarlar zenginleştirerek kullanmaya devam etmişlerdir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

10

Kolaj; herhangi bir konuda farklı yazar, şair ya da kaynaklardan derlenen alıntılarının bir araya getirilerek metne yansıtılmasıdır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

11

İhsan Oktay Anar, Oğuz Atay, Nedim Gürsel, Orhan Pamuk, Bilge Karasu, Pınar Kür, Selim İleri, İnci Aral, Buket Uzuner gibi birçok sanatçının romanlarında postmodernizmin etkileri görülmektedir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

12

1980 sonrası Türk edebiyatına damga vuran isimlerden biri olan Latife Tekin; ilk dönem eserlerinde köy gerçekliğini, köyden kente göç edenleri, çarpık kent ilişkilerini, bu çarpıklaşmanın getirdiği yabancılaşmayı; yabancılaşan bireylerin içsel yolculuklarını ve yoksul insanları işlemiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

13

Latife Tekin, Türk edebiyatında daha çok, gerçekçi ve toplumcu gerçekçi bir bakış açısıyla işlenen konuları genellikle gerçeküstücü bir yaklaşımla ele almıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

14

Sevgili Arsız Ölüm, Berci Kristin Çöp Masalları, Gece Dersleri, Buzdan Kılıçlar, Aşk İşaretleri, Ölüm Yokmuş, Unutma Bahçesi; Latife Tekin'in roman türündeki eserlerindedir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

15

Selvi Boylum Al Yazmalım, Kırgız yazar Cengiz Aytmatov'a ait eserlerindedir. Eser, İlyas ile Aysel'in aşk hikâyesi üzerine kurulmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

16

Cengiz Aytmatov, *Selvi Boylum Al Yazmalım* adlı eserinde diğer eserlerinde de olduğu gibi Kırgız halkının yaşantısından kesitler sunmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

17

Kırgızların millî sembolü hâline gelen ve yazdıklarıyla Kırgızların adını dünya çapında duyuran Cengiz Aytmatov'un eserleri, Türkiye'de 1970'li yıllarda yayımlanmaya başlamıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

18

Türk dünyası edebiyatı ile Türkiye dışında yaşayan Kırgız, Kırım, Türkmen, Azerbaycan, Özbek, Tatar gibi bütün Türk boylarının oluşturdukları edebiyat kastedilmektedir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

19

Türk dünyası edebiyatının önemli roman ve hikâye yazarları arasında Neriman Nerimanov, İsa Hüseyinov, Sabir Ehmedov, Seyid Hüseyin (Azerbaycan edebiyatı); Musa Akyiğit, Muhammed Zahir Bigi (Tatar edebiyatı); Cengiz Dağcı, İsmail Gaspiralı (Kırım edebiyatı); Cengiz Aytmatov, Ali Tokombaev (Kırgız edebiyatı) gibi isimler sayılabilir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

20

Cemile, Selvi Boylum Al Yazmalım, Toprak Ana, Erken Gelen Turnalar, Beyaz Gemi, Gün Olur Asra Bedel; Cengiz Aytmatov'un hikâye ve roman türünde yazdığı eserlerinden bazılarıdır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

21

Harper Lee'nin (Harpır Li) *Bülbülü Öldürmek* adlı romanında anlatım, bir çocuğun gözüyle yapıldığı için sade fakat verdiği mesaj yönüyle güçlü ve etkilidir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

22

Yer yer otobiyografik özellikler taşıyan *Bülbülü Öldürmek* romanı, "Söylemek istediğim her şeyi bu kitabımda zaten söylemişim." diyen Harper Lee'nin tanınmış eseridir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

23

ABD'de birçok toplumsal olayın yaşandığı dönemde yazılan *Bülbülü Öldürmek* romanı sadece ABD'de değil tüm dünyada yankı uyandırmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

24

Dünya edebiyatında Harper Lee'den başka romanlarıyla tanınmış Ernest Hemingway (Örnişt Hemingvey), John Steinbeck (Con Ştaynbek), Stefan Zweig (Stefin Zvayg), J. D. Salinger (Cey. Di. Selincır), Tolstoy, George Orwel (Corç Orvel) gibi pek çok isim vardır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

25

Harper Lee 1961'de *Bülbülü Öldürmek* romanıyla Pulitzer Edebiyat Ödülü'nü kazanmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

PUAN

00-32

KONUYU TEKRAR ETMELİSİNİZ

PUAN

33-40

ÇALIŞMALISINIZ

PUAN

41-50

ÇOK İYİ

TOPLAM PUANINIZ

Tüm
maddelerin
konu özeti

Eşleştirme -I

Aşağıda verilen I. sütundaki ifadeleri II. sütundaki ifadeler ile eşleştiriniz.

1	<i>Sevgili Arsız Ölüm</i>	☐	Buket Uzuner	A
2	<i>Puslu Kıtalar Atlası</i>	☐	Harper Lee	B
3	<i>Tehlikeli Oyunlar</i>	☐	Cengiz Aytmatov	C
4	<i>Gelibolu</i>	☐	Latife Tekin	Ç
5	<i>Selvi Boylum Al Yazmalım</i>	☐	Ernest Hemingway	D
6	<i>Korkunç Yıllar</i>	☐	İhsan Oktay Anar	E
7	<i>Bülbülü Öldürmek</i>	☐	John Steinbeck	F
8	<i>Hayvan Çiftliği</i>	☐	Cengiz Dağcı	G
9	<i>Fareler ve İnsanlar</i>	☐	Oğuz Atay	H
10	<i>Yaşlı Adam ve Deniz</i>	☐	George Orwell	I

Eşleştirme-II

Aşağıda verilen I. sütundaki ifadeleri II. sütundaki ifadeler ile eşleştiriniz.

1

Arapçadan dilimize giren ve özgün biçimlerinde sonunda ikiz ünsüz bulunan kelimeler, Türkçede tek ünsüzle kullanılır. Bu kelimeler ünlüyle başlayan ek aldıklarında veya yardımcı fiille kullanıldıklarında sondaki ünsüzler ikizleşir.

Alın

A

2

Dilimizde herhangi bir kelimeye eklenen ve ünsüz harfle başlayan yapım ve çekim ekleri kendisinden önceki son harf sert ünsüz ise sert ünsüzle başlamak zorundadır.

Bilinçaltı

B

3

İki heceli bazı kelimeler ünlüyle başlayan bir ek aldıklarında kelimelerin ikinci hecelerindeki dar ünlü düşer.

Hakkı

C

4

Sıfat fiil eklerin "-an, -en/ -r, -ar, -er, -ır, -ir/ -maz, -mez / -mış, -miş" kalıplaşması ile oluşan birleşik sözcükler bitişik olarak yazılır.

İpekçi

Ç

5

Kelimelerden her ikisi veya ikincisi, birleşme sırasında anlam değişmesine uğradığında bu tür birleşik kelimeler bitişik yazılır.

Bilgisayar

D

Aşağıda karışık olarak verilen kavramları cümlelerde doğru boşluklara yerleştiriniz.

Bilge Karasu	postmodernizm	<i>İki Şehrin Hikâyesi</i>	Cengiz Dağcı	<i>Gazap Üzümleri</i>
<i>Satranç</i>	Kolaj	<i>Sevgili Arsız Ölüm</i>	Kırgız edebiyatının	<i>Tespîh Ağacının Gölgesinde</i>
İsmail Gaspıralı	<i>Savaş ve Barış</i>	İhsan Oktay Anar	Ernest Hemingway	Selim İleri
<i>Cevdet Bey ve Oğulları</i>	<i>Çavdar Tarlasında Çocuklar</i>	<i>Ses ve Öfke</i>	<i>Gün Olur Asra Bedel</i>	

1. Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatında 1980'den sonra etkili olmaya başlamıştır.
2. Latife Tekin, adlı romanında köyden kente göç, aile içi çatışmalar gibi gerçekleri farklı bir bakış açısıyla ele almıştır.
3. tekniği herhangi bir konuda farklı yazar, şair ya da kaynaklardan derlenen alıntılarının bir araya getirilerek metne yansıtılmasıdır.
4. Türk edebiyatında ve gibi sanatçıların romanlarında postmodernizmin etkileri görülmektedir.
5. *Gece* romanı tarafından kaleme alınan postmodern romandır.
6. Orhan Pamuk, romanında İstanbullu bir ailenin yetmiş yıllık serüvenini anlatır.
7. Cengiz Aytmatov'un romanı, önde gelen eserlerindedir.
8. ve Kırım edebiyatının iki önemli ismidir.
9. Stefan Zweig'in Brezilya'da sürgünde yazdığı eseridir.
10. *Silahlara Veda* Amerikalı yazar'in en önemli romanlarından biridir.
11., Rus yazar Lev Tolstoy tarafından yazılmış, dünya edebiyatının en önemli eserlerindedir.
12. John Steinbeck, romanında kaygı dolu günleri sessiz bir başkaldırıyla aşmaya çalışan insanları anlatmıştır.
13., Charles Dickens'in konusu Fransız Devrimi esnasında ve öncesinde Paris ve Londra'da geçen romanıdır.
14., J. D. Salinger'in en iyi eserlerinden biridir.
15. Harper Lee, adlı romanını ölümünden kısa bir süre önce yayımlamıştır.

Aşağıda yer alan çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. (I) Muzaffer İzgü, çok iyi bir gözlemci olup toplumu, insanları, insanların sıkıntılarını çok iyi bilen bir yazardır. (II) Eserlerinde en fazla yer verdiği konular, kendi gözlem alanı içindeki toplumsal ve siyasal çarpıklıklardan oluşur. (III) İnsanların sorunlarına, problemlerine bu kadar hâkim olmasını sağlayan en önemli unsur; gözlemciliğinin yanı sıra kendisinin de bir zamanlar o sorunları yaşayan bir insan olmasıdır. (IV) İzgü, eserlerinde Anadolu'nun sesini verir; her kesimden insan onun eserlerinde kendinden bir şeyler bulur. (V) Eserlerinde Türkiye'nin hangi bölgesini, yöresini anlatıyorsa kahramanlarını da o yörenin ağzıyla konuşturur. (VI) Hem çocuklar hem de yetişkinler tarafından çokça sevilen bir yazar olmasının nedeni de bu yönüdür.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

2. (I) Güney Kore sinemasının usta yönetmenlerinden Bong Joon-ho'nun Altın Palmiye kazanan son filmi *Parazit*, sıra dışı yöntemlerle zengin bir ailenin evine yerleşen yoksul bir ailenin hikâyesini konu alıyor. (II) Son dönemde çektiği *Okja* ve *Snowpiercer* gibi filmleriyle meseleye çok daha geniş, alegorik ve yapısal bir perspektiften bakan yönetmen, bu sefer bir çekirdek aileye odaklanıyor ve onları kendi deyişleriyle sanki "mikroskoptan bakarcasına" gözlemliyor. (III) Bong Joon-ho sineması, genel olarak Hollywood ve tür sinemasıyla olan iki taraflı ilişkisi üzerinden tartışılır. (IV) Karakterlerinin ağzından sorduğu "İyi oldukları için mi zenginler, yoksa zengin oldukları için mi iyiler?" sorusunun peşinden giden yönetmen, gerilim türünün ayrıntılarıyla, yakın planlarla ve "son dakika anlarıyla" ilişkisini bir ailenin, evin ve şehrin her yerine sinmiş sınıfsal eşitsizliğin ve öfkenin izini sürmek için kullanıyor. (V) Bir aile olduklarını gizleyerek Park ailesinin yanında çalışmaya başlayan Kim'lerin trajikomik hikâyesini konu alan film, sınıflararası gerilimi mizahi bir dille ele alan ve sembolik mizansenleriyle öne çıkan usta işi bir yönetmenlik örneği.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşünencenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. - 4. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Küçük Albert deneyi, Amerikalı psikolog John B. Watson'ın öğrencisi Rosalie Rayner ile klasik koşullanmanın insanlar üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla Johns Hopkins Üniversitesinde gerçekleştirdiği bir deneydir. Deney, temel olarak korkunun doğal bir tepki mi olduğu yoksa öğrenilebilir ve kazandırılabilir bir deneyim mi olduğunu anlamak üzerine tasarlanmıştır. Tarihin en önemli psikolojik deneylerinden biri olarak kabul edilen bu deneye başlamadan önce deneyin başkahramanı sekiz aylık bir bebek olan Albert'e bir dizi duygusal test yapılır. Albert'e sırasıyla beyaz bir fare, tavşan, yanan kâğıt parçaları, peruk, maske gibi ilk kez karşılaşılabileceği nesnelere ve durumlar gösterilir. Albert, gördüğü hiçbir nesneye karşı korku göstermez; her şeye gülmüser. Bu testten sonra Albert'i boş bir odaya götürürler. Odada Albert'in üzerine oturduğu bez yatak haricinde hiçbir eşya bulunmaz. Daha sonra Watson ve asistanı Rayner odadan çıkar, yalnız bıraktıkları Albert'in yanına beyaz laboratuvar faresi salarlar. Albert, fareden korkmadığı gibi, tam tersi bir tepki göstererek fareyi çok sever, yakalamaya çalışıp gülmeye başlar. Sonrasında psikologlar, Albert fareye her dokunduğunda demir çubukları birbirine vurarak rahatsız edici sesler çıkarmaya başlarlar. Sesleri duyan küçük Albert ağlamaya başlar. Oda yeniden sessizleşince fareyle oynamaya devam eden Albert, yine fareye dokunduğu ilk anda psikologların çıkardığı o gürültülü sese maruz kalır. Ağlaması yatışıp akli tekrar fareye kayan Albert, dokunmaya çalıştığı an hep aynı sesi duyduğu için fareye dokunmaktan korkmaya başlar. Watson ve Rayner deneyi ileri noktaya taşıyıp tavşan ve başka tüylü objeler de getirirler. Albert, özellikle beyaz renkli, tüylü bir nesne görse ondan korkup ağlamaya başlar ve kaçmak ister. Artık Albert gördüğü pamuk, beyaz tavşan ve benzer nesnelere karşısında demir çubuklarla çıkarılan ses olmamasına rağmen korkmaya başlar. Vardıkları sonuçla yetinmeyen psikologlar, son olarak beyaz sakallı ve tüylü kostümler giyerek odaya girerler. Karşısında gitgide büyüyen tüylü nesnelere gören zavallı Albert'in korkusu artık hafızasına tamamen kazınır.

3. Denejde Albert'ın bir süre sonra fareden korkmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Beyaz ve tüylü nesnelere karşı tepki göstermesi
- B) Psikologlar tarafından odada tek başına bırakılması
- C) Demir çubukları gördüğünde etkilenmesi
- D) Yüksek ve tedirgin edici seslerle karşılaşması
- E) Yabancı nesnelere belli bir süre sonra tepki vermesi

4. Bu deneyden çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Korkularımız doğuştan var olan bir duygu durumu değil, sonradan kazanılmış bir deneyimin ürünüdür.
- B) Korkmak gibi gülmek, ağlamak, heyecanlanmak vs. davranışlar genetik aktarımla bireyden bireye geçer.
- C) İnsan, bir nesneden korktuğu andan itibaren ona benzeyen ya da benzemeyen tüm nesnelere de korkmaya başlar.
- D) Korkulan nesnelere maruz bırakılmak, korkuları yenmek adına uzmanların geliştirdiği bir tedavi yöntemidir.
- E) Nesnelere karşı gösterilen korkular, yetişkin insanlardan ziyade bebeklerde daha fazla etki etmektedir.

5. Kulaklarımda mermer çeşme yalıklarına akan berrak suların, şarkı söyleyen kızların, rüzgârda atlas gibi hışırdayan karaağaç yapraklarının ve sabahın ilk güneşiyle doğrulmaya çalışan çiy düşmüş tarlaların sesi; burnumda, fırından yeni çıkmış sıcak sıcak tepsilerdeki keklerin, taze kesilmiş çayırın ve tepedeki çamların arasından süzülüp akan rüzgârın kokusu vardı.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) İkileme
- B) Karşılaştırma
- C) Benzetme
- D) Niteleme
- E) Duyular arası aktarım

6. Gazeteci:

(I) ----

Uzman:

— Türkiye çapında ısı bilimine ilişkin araştırmaları ve uygulamaları geliştirmek amacıyla Isı Bilimi ve Tekniği Derneğini kurma fikri 1974'te Boğaziçi Üniversitesinde düzenlenen 'Termodinamik Eğitimi' Çalıştayı sırasında gündeme gelmiştir.

Gazeteci:

— 2018 yılında TIBTD'nin dokuzuncu başkanı olarak seçildiniz. Dernek başkanı olarak ilk tecrübeniz ne oldu ve nasıl sonuçlandı?

Uzman:

(II) ---

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) (I) Derneğin kurulma fikrini ilk kim önerdi?
(II) Çoğunluğu Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ve İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) öğretim üyesi olan küçük bir grup, dernek tüzüğüne ana hatlarını belirleyerek 1976 yılı başında "Isı Bilimi ve Tekniği Derneği"ni ODTÜ Makine Mühendisliği Bölümünde kurmuştur.
- B) (I) TIBTD'nin başlangıç yıllarındaki hedefiniz neydi?
(II) Türkiye, ısı bilimi ve tekniği alanında dünya çapında söz sahibi akademisyen ve mühendisler sahiptir. Örnek verilecek olursa, şu anda akademisyen olarak aklıma gelenler; Sadık Kakaç, Yaman Yener, Yunus Çengel, Vedat Arpacı, Necati Özışık, vb. Isı bilimi ve tekniğinin kapsam alanı, iklimlendirme sektörünü içermektedir.
- C) (I) Başkanlık yaptığınız dönemdeki Türkiye sanayisinin durumu nasıldı?
(II) TIBTD'ye 1994'te 795 üye numara ile kaydoldum. 2004'te dönemin başkanının önerisi ile kurula girdim. 2018 yılına kadar derneğin kurulunda aktif rol aldım. 2006 yılından başkan olana kadar muhasip üye olarak on iki yıl hizmet ettim.
- D) (I) Sizin ve meslek arkadaşlarınızın karşılaştığı zorluklar nelerdi?
(II) Dernek web sayfasının İngilizce ara yüzü oluşturulmuş ve 1977'den beri basılan tüm dergiler elektronik formda web sayfasına yüklenmiştir. 2019'da Kocaeli'nde gerçekleştirilecek olan 22. Isı Bilimi ve Tekniği Kongresi hazırlıkları yapılmaktadır.
- E) (I) Türk Isı Bilimi ve Tekniği Derneği (TIBTD)'nin kuruluş aşaması hakkında bilgi verir misiniz?
(II) Dernek başkanı olarak ilk faaliyetim, üye iletişimlerinin kurularak aktif üyelerin tespit edilmesi olmuştur ve bu süreç hâlen devam etmektedir. Üye bilgileri güncellenerek DERBİS sistemine girilmektedir.

7. Ne korkunç bir ilaç bu () Yok () sizi unutmaktansa daha da acı çekmeye razıyım () Bir an bile olsa sizi artık sevmemeyi dilediğim için kendime kızmadan edemiyorum. Siz ise benden daha acınacak durumdasınız. Ne mutsuzluk () Sanki elimde mi bu ()

Bu parçada parantezle () belirtilen yerlere, aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) (:) (:) (.) (?) (?)
B) (!) (:) (.) (!) (...)
C) (:) (:) (.) (...) (?)
D) (!) (.) (.) (!) (?)
E) (.) (.) (:) (?) (!)

8. "Somut olarak yer bildirmeyen alt, üst ve üzeri sözlerinin sona getirilmesiyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır."

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uyulmadığı için bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Bilinçaltında yaşayan senaryo, adamın yanlış rol oynaması ile baştan aşağı değişti.
B) Kadın birden silkinerek gözlerini açıyor, hemen başucunda Seyfi'yi görünce şaşırıyor.
C) Nihayet idare, ayaküstü çıkarılan emirlerle yaşantılara bir düzen verilemeyeceğini anladı.
D) Bu düşüncelere daldığında öğleüzeri olmak üzereydi ki birden saati fark ederek işine koyuldu.
E) Elbette birçok önemli konuya el attı ama temel sorunlarından bazıları yüzüstü duruyor.

9. Sanatçının kendi eserini başka eserleri taklit yoluyla yazması ve yeniden kurmasıdır. Bu teknikte alay etmek amacıyla bir yazarın dil ve anlatım özelliklerine onu çağrıştıran bir biçimde öykünmek esastır. Farklı bir yapıtı ya da yapıtın bir parçasını başka bir bağlamda taklit yöntemidir. Bu teknikte orijinal eser doğrudan kullanılmaz, onun taklidi üretilir. Bu teknik her zaman asıl metni gülünç hâle getirmeyi amaçlayan bir teknik değildir, asıl metin gülünçse yeniden üretilen eser de gülünç olur.

Bu parçada söz edilen anlatım tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İroni
B) Montaj
C) Kolaj
D) Parodi
E) Pastiş

10. 1980 sonrası Türk edebiyatına damga vuran isimlerden biri olan yazar; ilk dönem eserlerinde köy gerçekliğini, köyden kente göç edenleri, çarpık kent ilişkilerini, bu çarpıklaşmanın getirdiği yabancılaşmayı, yabancılaşan bireylerin içsel yolculuklarını ve yoksul insanları işlemiştir. Türk edebiyatında daha çok, gerçekçi ve toplumcu gerçekçi bir bakış açısıyla işlenen bu konuları genellikle gerçeküstücü bir yaklaşımla ele almıştır. Anlatımında gerçeklerden, gözleme dayalı unsurlardan ve halk ürünlerinin anlatım tarzlarından yararlanmışır. *Berci Kristin Çöp Masalları, Buzdan Kılıçlar, Aşk İşaretleri, Ölüm Yokmuş, Unutma Bahçesi* roman türündeki eserlerindedir.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Latife Tekin
B) Pınar Kür
C) Buket Uzuner
D) Leyla Erbil
E) Ayfer Tunç

11. Aşağıda verilen yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi **yanlıştır**?

- A) Stefan Zweig - *Amok Koşucusu*
B) George Orwell - *Bin Dokuz Yüz Seksen Dört*
C) Ray Bradbury - *Cesur Yeni Dünya*
D) John Steinbeck - *Gazap Üzümleri*
E) Ernest Hemingway - *Yaşlı Adam ve Deniz*

12. Uyumasından yararlanıp onun hakkında sessizce bilgi verelim. Özel hayatlarında hareketsiz ve başarısız olan Çehov kahramanları gibi kederliydi hep. Keder konusuna daha sonra çok döneceğiz. Kendisine adının ilk harfleriyle Ka denmesini tercih ettiğini, bu kitapta da öyle yapacağımı hemen söyleyeyim. Şimdi Erzurum garajından ayrıldıktan sonra yolculara iyi seyahatler dileyen şoför gibi ben de ekleyeyim: Yolun açık olsun Ka... Ama sizi kandırmak istemem; Ka'nın eski bir arkadaşım ve Kars'ta başına gelecekleri daha bu hikâyeyi anlatmaya başlamadan biliyorum ben.

Bu parçada kullanılan anlatım tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Metinler arasılık
- B) Pastiş
- C) İroni
- D) Üst kurmaca
- E) Parodi

13. Kırgız edebiyatının önemli yazarlarından olup II. Dünya Savaşı sırasında hikâyeler yazmaya başlamıştır. Moskova Üniversitesi Edebiyat Fakültesini bitiren ----, eserlerinde milletin tarihi boyunca kazandığı sosyal, siyasi, ahlaki, kültürel, edebî yani bütün maddi ve manevi değerlerini yansıtmıştır; yaşadığı coğrafya insanının acılarını, kahramanlıklarını, tecrübelerini yazarak yaşananları ölümsüzleştirmiştir. Eserlerinde genellikle *Manas Destanı*'nda izler bulmak mümkündür. *Cemile*, *Gün Olur Asra Bedel*, *Beyaz Gemi*, *Toprak Ana* önemli eserleri arasındadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki sanatçılarından hangisi getirilmelidir?

- A) Cengiz Dağcı
- B) Cengiz Aytmatov
- C) Ali Tokombaev
- D) İsmail Gaspıralı
- E) İsa Hüseyinov

14. Yükseköğrenimini İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümünde yapmıştır. Felsefeci ve sosyolog Hilmi Ziya Ülken, felsefe profesörü Nermi Uygur ve Takiyettin Mengüşoğlu gibi ünlü düşünce adamlarından ders almıştır. Yazar bu bölümde aldığı felsefe eğitimi ile geçimini sağlarken aynı zamanda yazarlık donanımını elde etmiştir. Zaman zaman radyoda haftalık programlar yapmış, 1970'li yıllarda TRT radyolarında üç radyo oyunu yayımlanmıştır. 1950 ile 1990 yılları arasında eleştirilerde, sanat konulu deneme ve çevirilerde, tanıtım yazılarında adına sık sık rastlanır. Bireyin sorunlarına inerken okurun karşısına farklı bir düzyazı tekniğiyle çıkar. Klasik olay örgüsü çizgisinden farklı bir yöntem kullanırken yalnızlık, tutku, korku, sevgi ve ölüm gibi konuları ele alıp çağrışımlardan ve simgelerden geliştirdiği yeni bir üslupla karşılaşılır. Edebiyat ve felsefeyi belirli ölçülerde harmanlayarak özgün örnekler vermiştir. Eserlerinde bireyi işlemiş; bireyin bilinçaltını, bireyin sorumluluklarını ele almıştır. Günlük hayatın rutinlerini ve rutinlerin açmazlarına yer vermiştir. Ele aldığı konular; yalnızlık, sevgi, dostluk, tutku, inanç ya da inançsızlık, korku ve ölümdür.

Aşağıdakilerden hangisi parçada tanıtılan sanatçının eserlerinden biri değildir?

- A) *Göçmüş Kediler Bahçesi*
- B) *Narla İncire Gazel*
- C) *Troyada Ölüm Vardı*
- D) *Uzun Sürmüş Bir Günün Akşamı*
- E) *Eylülün Gölgesinde Bir Yazdı*

15. Zeki bir adam olan George Milton ve ismiyle tezat oluşturacak şekilde iri ve çok güçlü ama akli dengesi bozuk olan Lennie Small, Büyük Bunalım sırasında çiftlikten çiftliğe dolaşarak iş arayan göçmen toprak işçilerinden ikisidir. Kaliforniya'daki Salinas Vadisi'nde, Soledad yakınlarında bir çiftlikte iş bulurlar ve para biriktirmek için çalışmaya başlarlar. Kendilerine ait bir parça toprak edinip oraya yerleşmeye dair ortak bir hayalleri vardır. Sonradan başka bir çiftliğe yerleşen ikilinin hayali gerçek olmaya daha da yaklaşır. Yaşlı ve bir elini çiftlikte kaybetmiş bir işçi olan Candy, ikiliye parasını birleştirmeyi ve böylece ay sonunda hayallerindeki çiftliği satın almayı önerir.

Bu parçada bir bölümü verilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) *Fareler ve İnsanlar*
- B) *Gazap Üzümleri*
- C) *Bülbülü Öldürmek*
- D) *Sineklerin Tanrısı*
- E) *Hayvan Çiftliği*

A large, empty grid area with a light blue border, occupying most of the page. The grid consists of small squares, suitable for writing or drawing.

Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları bu metne göre cevaplayınız.

NARLA İNCİRE GAZEL

HALAZA

Bu yıl kediler sıskalıklarıyla dikkatimizi çekti. Köpekler azalmış. Orada burada gezenler, ya efendilerinin yanı sıra yürüyenler, köye gelen yabancıların köpeklerine biraz umutsuz bir seviyle bağlanıp bu yabancıların kaldıkları evin kapısı önünden ayrılmayanlar, ya da, eski taşların arasında, agorada, müze önlerinde kendilerine kimsenin dokunmayacağına güvenerek, biberiyelere sürünseler bile üç adım öteden duyulan keskin kötü kokularını örtmeden dolaşanlar. Çoğu çoban kırması.

Vespasianus anıtının üçgen alınlıklarının artıkları üzerinde yerden birkaç metre yükseklikte, ufarak karakeçiler, otlu-
yor... İncecik, kıvrımlı, güzel boynuzları, uzun kara kıllarıyla tiyatronun önünde basamaklardan inip çıkıyor, devrilmiş, yıkılmış taşlar arasında bir kayalık düşü görüyor karakeçiler; öreni çevreleyen dikenli tele bağlı olanları iplerine dolandırıp dolandırıp kımıldayamayacak duruma gelince – üzerinde iyice düşünülmüş gibi, içten içe uzun uzun hazırlandıktan sonra patlatılıveriyormuş gibi – yanık melemelerle gelip geçenden yardım istiyorlar. Kim bilir, seslerini çağrıya benzeten bizizdir. Keçilere karşılık veriyoruz bu çağrıyı yansılayarak. Savımız, insan gırtlığının yaradılışın her sesini yansılayabileceği olsa gerek. Dillerimizle yetinmiyor muyuz ne? Keçilerse yabancı dil öğrenme kaygısına hiç kapılmıyor... Bir duvarın üzerinde boynuzlarından bağlı koca, görkemli kara teke böyle yorumlara ilgisiz. Meliyor, kardeşleri gibi. Kokusu on beş adım öteden geniz yakıyor. Melemesini, bir daha, yanıkma benzetiyoruz.

Sakangurlar görünmeden ötüyor yasemin kokuları içinde. Kurbağalar karanlıkta gene sıcıyor kedilerin önünde. Ama yassılmış cesetlerine hemen hemen rastlanmıyor. Arabaların azaldığı hiç söylenemez; hızlarının kesildiği de... (Köy içinde, sokakları enine kesen beton tümsecikler yaptırmış belediye; hızlar ancak buralarda biraz azalıyor). Belki kurbağalar da anladı dünyanın daraldığını.

Kumsalda izler azalmıyor. Yengeçler, kertenkeleler, göze hiçbir zaman görünmeyen yılanlar, yerlerinden olmuşa benzemiyor.

Yabanaraları var; kumda, yengeçlerin deliğini andıran, ama onlara oranla ufacık, ufacık kalan yuvalarına girip çıkıyorlar.

Evin avlusunda bayrama bekletildiğini bilmeyen bir koç, boşalmış su kabına başını sokmuş, uyukluyor narın altında. Bir kedi çıkıyor ansızın sabahın er saatinde karşımıza. Kuyruğunu kesmişler. Aç. Karnını doyurmak istiyor. Ama insanların en ufak bir kımiltısı karşısında duldalanıyor.

Bir zamanlar ölümsüzlüğün, sonrasızlığın simgesiydi kaplumbağa. Sonsuza dek yaşayacak yazıtlar bırakmak istediğimiz zaman koca taş kaplumbağalar yontturur, taş sırtlarına kazıtmış yazıları. Az ötede üç yüz yaşında bir kaplumbağa, ikiye bölünmüş...

Sineklerin ışığın muştusu gibi; güneşin değdiği yere konup konup kalkıyorlar. Güneş, leşe de diriye de ayırım gözetmeden değer.

Ölmek bilmez taşlar arasında bunca ürkek, bunca yepelek dirim...

Hayvanlar burada da mı insanların sevgisizliğini öğrenmeğe başlıyor?

TAŞLARI ÇÖZÜLEN KOCA KAPIDAN

BİR DAHA GEÇMEMEK Mİ GEREK?

Refik'e bakıyorum. Başını kitaptan kaldırıyor. Denize gitmenin vakti geldi. Açılmanın. Yorulmanın. Belki de dönmenin.

Bilge KARASU

1. Yukarıda okuduğunuz metin hangi edebî anlayışın özelliklerini yansıtmaktadır? Metnin ait olduğu edebî anlayış içerisinde yazılan diğer eserlere örnek veriniz.

2. Metindeki anlatıcıyı ve anlatıcının bakış açısını tespit ediniz.

3. Yukarıdaki metnin ait olduğu anlayış doğrultusunda yazılan eserlerin ortak özelliklerinden üç tanesini yazınız.

Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları bu metne göre cevaplayınız.

1. Aşağıda verilen numaralanmış cümleleri paragraf oluşturacak şekilde sıralayınız.

- I. Doğaldır ki insanoğlu önce kendi refahını sağlamış daha sonra çevresini oluşturan çevrenin bileşenlerinden olan hayvanların haklarını savunmaya başlamıştır.
- II. Bu girişimler insan refahının gelişmiş olduğu ülkelerde başlamış ve daha sonra tüm dünyaya yayılmıştır.
- III. Daha çok insanların çıkarlarına dayanan insan-hayvan ilişkisi, ilk çağlara kadar uzanmasına rağmen hayvan hakları ve refahının önemi son yıllarda daha çok dillendirilmeye başlamıştır.
- IV. Ancak günümüzde hangi toplumda olursa olsun hayvanların da hakları olduğu ve onların da saygı görmeye muhtaç olduğu yadsınmamaktadır.
- V. Hayvanların da insanlar gibi duyguları olan varlıklar olduğunun anlaşılması 18. yüzyılın sonlarına gelindiğinde hayvan hakları hareketinin başlamasıyla ortaya konulmuştur.
- VI. Bu nedenle hayvan hakları ve refahı olgusu, ancak çağdaş toplumlarda yükselen bir değer olarak görülmüş, henüz kendi refahını sağlayamayan toplumlarda ise lüks olmaktan ileri gidememiştir.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Bilge Karasu'nun *Narla İncire Gazel* eserinden alınan metinden ve yukarıda oluşturduğunuz paragraftan yola çıkarak "insanlarla hayvanların ilişkilerinin nasıl olması gerektiğine" dair bir metin kaleme alınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Aşağıdaki metni okuyarak soruları cevaplayınız. (Alıntılanan metnin aslına sadık kalınmıştır.)

GELİBOLU

Gelibolu'nun ayazı yamandır. Hiç acımaz, çarpar insanı.

Gelibolu'nun ayazı serttir. Ege'den hiç beklenmeyecek kadar hırçındır. İnsafsızdır. Uğultulu seslerle ürkütücü bir hikâye anlatarak dolaşan rüzgâr insanı döver, hırpalar. Sessiz ve incecik yağın erken bahar yağmuru, rüzgârın anlattığı ürkütücü hikâyeyi anlamış kadar içini titretir insanın. Rüzgârın anlattığı hikâye, bunu daha önce hiç duymamış, hiç bilmemiş olanları bile etkiler, hüzünlü bir iz bırakır ziyaretçilerde. Gelibolu'nun rüzgârı yorar, yalnızlaştırır. Gelibolu'nun ayazı yaman ve ürperticidir. Yabancılar bunu anlamaz, Doğu Akdeniz'de ayazın bu kadar sert olabileceğine inanmazlar. Ancak Çanakkale'nin yerlileri bilir ayazının sertliğini. Gelibolu Yarımadası ayazın en yaman vaktinde; erken baharda çarpar insanı.

2000 yılının bir Mart sabahında, henüz hava karanlıkken Çanakkale Milli Parkı'nda son model bir cip ilerliyordu. Genç bir turist rehberi, yabancı bir turisti Arıburnu Anzak Koyu'na doğru götürmekteydi. Birazdan gün ağaracaktı. Saatler dışında her şey simsiyah geceyi doğruluyordu. Arıburnu Koyu'na varınca cip durdu.

(...)

Gökyüzünde uçuk pembe utangaç bulutlar belirip, mavi renkler griye dönünce cipin sağ ön kapısı açıldı. İçinden sarışın, ince uzun, genç bir kadın indi. Dışı muşamba, astarı yünlü ekose yağmurluğuna sıkıca sarınıp, kapşonunu başına taktı ve Koy'a doğru yürüdü. Rehber o dönene kadar cipin içinde bekleyecekti.

Kadın Koy'a varınca durdu, pantolonunun paçalarını dizlerine kadar sıvadı. Uğultulu ıslak rüzgâra ve ince yağın iç ürpertici yağmura aldırmadan botlarını ve çoraplarını çıkarttı. Çoraplarını botlarının içine sakladı. Çıplak ayaklarına batan çakıl taşlarını ve et kesen soğuğu umursamadan denizin içinde yürümeye başladı. Su dizlerine varıncaya dek yürüdü. Orada durdu. O zaman döndü; sırtını denize, yüzünü karaya verdi. Tam karşısında Arıburnu Yarı haşmetle yükseliyor, hemen önünde Anzak askerlerinin taşları yağmurla yıkanmış mezarları duruyordu. Güneşin çok serin ve solgun erken ışıkları kadının yüzüne dokunduğunda, o dudaklarını ısırma, gözlerini kırıştırmaya başladı. Kendi kendine bir şeyler mırıldandığı düşünülebilirdi. Belki bir dua, belki bir şarkı... Sanki üşüdüğünü hissetmişti, ama üşüyen yalnızca dudaklarıydı. On dakika, belki biraz daha fazla.

(...)

Buket Uzuner

1. *Kadın Koy'a varınca durdu, pantolonunun paçalarını dizlerine kadar sıvadı. Uğultulu ıslak rüzgâra ve ince yağın iç ürpertici yağmura aldırmadan botlarını ve çoraplarını çıkarttı. Çoraplarını botlarının içine sakladı. Çıplak ayaklarına batan çakıl taşlarını ve et kesen soğuğu umursamadan denizin içinde yürümeye başladı. Su dizlerine varıncaya dek yürüdü. Orada durdu. O zaman döndü; sırtını denize, yüzünü karaya verdi.*

a) Metinden alınan yukarıdaki parçanın anlatımında beş duyuya yönelik hangi ayrıntılardan yararlanılmıştır?

Bu tip anlatımların metne katkısını belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

b) Siz de "görme, tatma, dokunma, işitme, koklama" duyularına hitap eden bir paragraf oluşturunuz.

.....

.....

.....

.....

2. *2000 yılının bir Mart sabahında, henüz hava karanlıkken Çanakkale Milli Parkı'nda son model bir cip ilerliyordu.*

a) Metinden alınan bu cümlede büyük harflerin kullanılma gerekçelerini açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

b) Aşağıda verilen cümlelerde tarihlerin yazımının doğru olup olmadığını inceleyiniz. Yazımı yanlış olan cümlelerin doğru biçimlerini yazınız.

Günlerden Salıydı, sen yine yoktun.

Bu yıl okullar haziranda kapanacak.

Sana verdiğim süre 15 ocak'ta sona erecek.

.....

.....

.....

.....

3. Metinden alınan "Sessiz ve incecik yağın erken bahar yağmuru, rüzgârın anlattığı ürkütücü hikâyeyi anlamış kadar içini titretir insanın." cümlesinde virgül yüklemden uzak düşmüş özneyi ayırmak için kullanılmıştır. Siz de virgülün bu kullanımına metinden örnek bir cümle bulunuz.

.....

.....

.....

Aşağıdaki metni okuyarak soruları cevaplayınız. (Alıntılanan metnin aslına sadık kalınmıştır.)

GÜN OLUR ASRA BEDEL

(...)

Şimdi asıl konuya gelelim: Bu olay nasıl meydana geldi:

Bir gün sırf merak güdüsü ile, sürekli ve düzenli radyo dalgalarının geldiği noktaya cevap sinyali göndermeye karar verdik. Bir mucize oldu! Sinyalimizi hemen aldılar. Hem yakalamış, hem de anlamışlardı! Alıcımız, her zamanki radyo sinyalini bu defa çift olarak aldı, sonra bir üçüncüsü daha geldi. Bu üçlü sinyal, selam sinyalleriydi. Evrenden gelen eş-zamanlı selam sinyalleri, galaksimiz dışından, akıl almaz bir uzaklıkta, kendilerine benzeyen akıllı varlıkların bulunduğu ve bunlarla ilişki kurulduğunu müjdeleyen zafer marşlarıydı sanki. Bu bizim, uzay biyolojisi kavrayışımızda, uzay ve zaman, mekân ve uzaklık anlayışımızda bir devrim idi. Demek ki biz, uzayın akla sığmaz sonsuz boşluklarında yalnız değildik! Evrende, dünyadaki insanlardan başka akıllı ve ruh taşıyan yaratıklar da vardı!

Keşfimizin gerçekliğini doğrulamak için başka bir mesaj daha gönderdik onlara. Bununla, tâ yaradılıştan bugüne hayat beşliğimiz olan yerkürenin yapısı ile ilgili formülü bildirdik. Ve cevap olarak, onların gezegeninin kütle yapısını gösteren formülü aldık. Bunu çözünce, gezegenlerinin bizim gezegene benzediğini anladık. Fakat onların gezegeni oldukça daha büyüktü ve dolayısıyla da daha kuvvetliydi.

Dünya dışındaki akıllı yaratıklarla ilk ilişkimiz ve bilgi alışverişimiz işte böyle oldu.

Dünya dışında, başka bir gezegende yaşayan bu akıllı yaratıklar, ilişkileri arttırmak, geliştirmek için çok istekliydiler. Onların çabaları sayesinde, karşılıklı olarak bilgilerimizi arttırdık. Böylece onların ışık hızıyla hareket eden bir uzay araçları olduğunu da öğrendik. Bütün bu bilgi alışverişini başlangıçta matematik ve kimya formülleri ile yapıyorduk. Sonra bize konuşma dilleri olduğunu da bildirdiler. Dünyalılar kendi gençlerinin yerçekiminden kurtulup uzaya açıldıkları ve uzayda uzun süre kalmaya başladıkları zamandan beri, astronomik-dinleyici dedikleri ve çok uzaklardaki sesleri zapt eden çok güçlü bir aygıtla bizim konuşmalarımızı dinlemişler. Uzay ve dünya arasında kurulan konuşma bağlantılarını zapt etmiş, karşılaştırma ve analiz yoluyla, kelimelerin ve cümlelerin anlamını öğrenmişler. Bizimle İngilizce ve Rusça konuşarak anlaşmaya çalıştıkları zaman söylediklerine daha çok inandık.

Bu bizim için akıl almaz bir olay, bir gerçek idi.

Şimdi işin özüne dönelim: Biz, dünya dışı bir uygarlığa sahip o gezegene gitmeye karar verdik. Gezegenlerinin adı Orman-Göğsü idi. Yaptığımız konuşmalara göre, gezegenlerinin adı aşağı yukarı bu anlama geliyordu. Fikir onlardan geldi, Orman-Göğsüleri bizi kendileri davet ettiler. Biz de düşünüp taşındıktan sonra daveti kabul ettik. Işık hızıyla giden uzay araçlarının bizim uzay istasyonumuza 26-27 saatte varabileceğini bildirdiler. Dönmek istediğimiz zaman aynı süre içinde istasyona getireceklerine dair güvence de verdiler. Kenetlenme konusunda kaygılandığımızı anlayınca bunun bir mesele olmadığını, çünkü uzay araçlarının herhangi bir cisimle, yapısı ve şekli nasıl olursa olsun, kolayca birleşip kenetlenebileceğini bildirdiler. Herhalde araçlarının elektromanyetik kenetlenme özelliği vardı. Bunun üzerine biz, onların gemisinin, bizim uzaya çıkış kapısına yanaşmasının uygun olacağını, bu şekilde onların aracına daha kolay geçebileceğimizi düşündük. Her şey uz giderse, dönebilirsek, istasyona geçişimiz de aynı yoldan olacaktı.

İşte şimdi biz, Parite istasyonuna böyle bir mesaj bırakıyoruz. Bu bir çeşit açıklama, bir açık mektup, bir dilekçedir. Ama konumuzda asıl mesele bu değil. Biz, ne yaptığımızın, ne kadar ağır bir sorumluluk yüklendiğimizin bilincindeyiz. Biz, insanlığa tasavvur edilemeyecek kadar büyük bir hizmet etme şansı bulduğumuza, talihin bize böyle eşsiz bir fırsat verdiğine de inanıyor, bunun önemini anlamış bulunuyoruz.

(...)

Cengiz Aytmatov

1. Sizce *Orman-Göğsü* gezegeni nasıl bir yerdir? O gezegendeki yaşamı nasıl hayal edersiniz?

2. Dünya dışı varlıklarla iletişim kurmanın dünya barışına katkı sağlayacağı düşüncesine katılır mısınız? Niçin?

3. Kozmonotların *Orman-Göğsü* gezegeninden dünyamıza döndüğünü ve insanlığa o gezegenle ilgili tecrübelerini aktardıkları bir konuşma yapacaklarını farz ediniz. Kozmonotların yapacağı konuşma için kısa bir metin hazırlayınız.

4. a) *Gün Olur Asra Bedel* isimli romanda, Parite Uzay İstasyonunda bulunan iki bilim insanından biri Amerika, diğeri Sovyet uzay ajanslarına bağlı çalışanlardır. Farklı uluslardan bireylerin belirli bir hedefe ulaşabilmek adına bir arada çalışmaları konusunda neler düşünürsünüz?

b) Farklı uluslardan insanlarla bir projenin içinde olduğunuzu farz ediniz. Bu çalışmanın ne üzerine olmasını isterdiniz?

c) Türkiye’de uzay araştırmaları ile ilgili hazırlık çalışmaları yapılmaktadır. Ülkemizde uzayla ilgili hangi çalışmaların yürütülmesini istersiniz?

5. Dördüncü soruya verdiğiniz yanıtı da dikkate alarak okuduğunuz metindeki iletişim sorunlarına çözüm önerileri sununuz. Önerilerinizi aşağıya listeleyiniz.

Aşağıdaki sözcüklerin yazımının doğru olup olmadığını tespit edip işaretleyiniz. Yazımı yanlış olan sözcüklerin doğru şekillerini pembe kutuya yazınız.

ORİJİNAL	→	☒	Y	→	
SÜPRİZ	→	☐	Y	→	
GÖKBİLİM	→	☐	Y	→	
KÖPEK BALIğI	→	☐	Y	→	
ALTYAZI	→	☐	Y	→	
HAFTASONU	→	☐	Y	→	
KÜPÜR	→	☐	Y	→	
AÇGÖZLÜ	→	☐	Y	→	
GARDOLAP	→	☐	Y	→	
DERSHANE	→	☐	Y	→	

Noktalama işaretlerinin kullanımı ile ilgili bilgiler doğru ise "D" yanlış ise "Y" kutucuğunu işaretleyiniz.

Bazı kısaltmaların sonuna nokta konur: Alb. (albay), Dr. (doktor), Cad. (cadde), sf. (sıfat), İng. (İngilizce) vb.

D

Y

Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna noktalı virgül konur.

D

Y

Kendisiyle ilgili açıklama verilecek cümlenin sonuna virgül konur.

D

Y

Karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişiyi belirten sözlerden sonra iki nokta konur.

D

Y

Sözün bir yerde kesilerek geri kalan bölümün okuyucunun hayal dünyasına bırakıldığını göstermek veya ifadeye güç katmak için üç nokta konur.

D

Y

Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için soru işareti kullanılır.

D

Y

"mı/mi" soru edatı alan yan cümle temel cümlenin zarf tümleci olduğunda cümlenin sonuna soru işareti konur.

D

Y

Cümle içinde sayı adlarının yinelenmesinde araya kısa çizgi konur.

D

Y

Konuşmalar tırnak içinde verildiğinde uzun çizgi kullanılmaz.

D

Y

Tırnak içindeki alıntının sonunda bulunan işaret (nokta, soru işareti, ünlem işareti vb.) tırnak içinde kalır.

D

Y

Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda konuşanın hareketlerini, durumunu açıklamak ve göstermek için kısa çizgi kullanılır.

D

Y

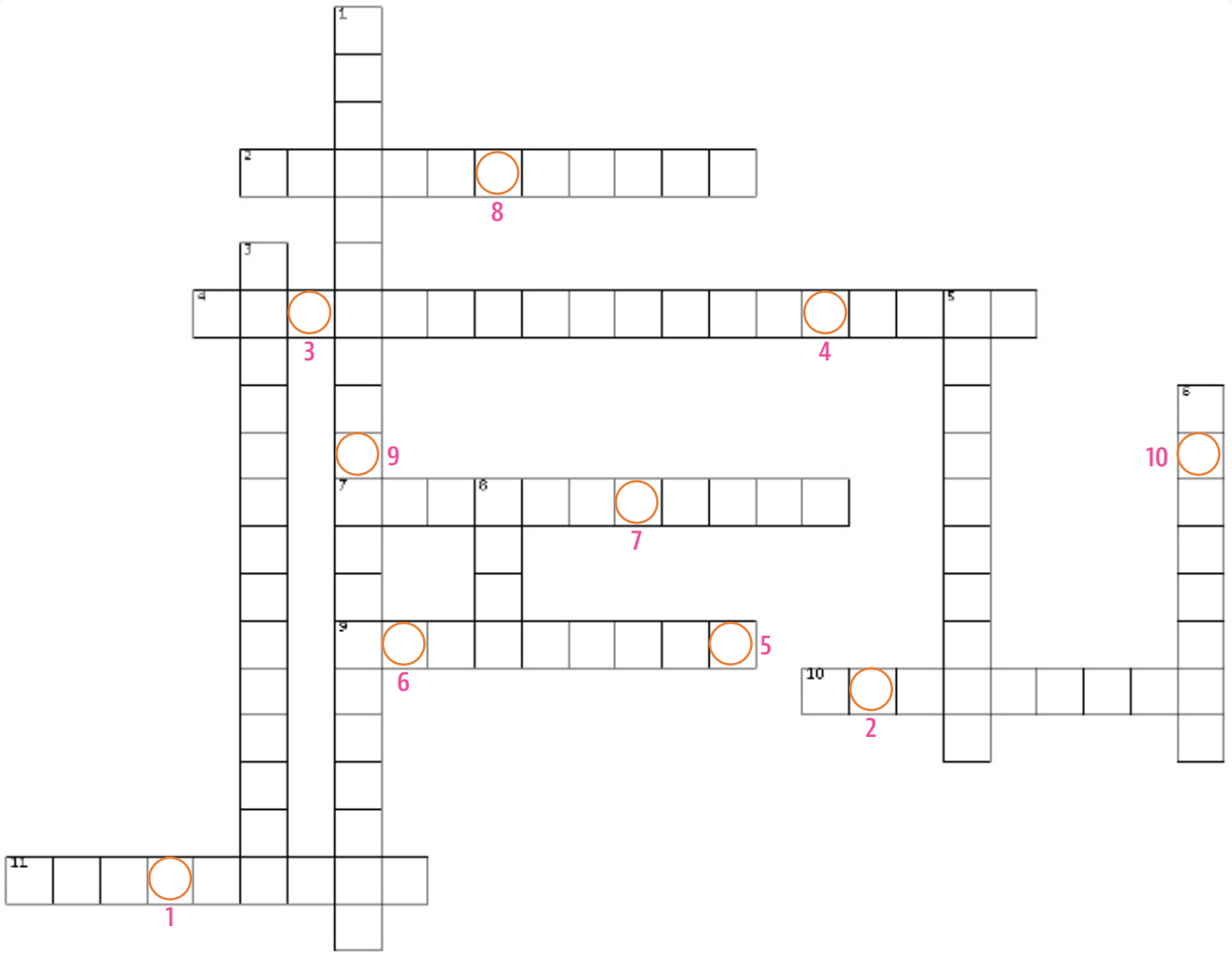
Bir bilginin şüpheyle karşılandığını veya kesin olmadığını göstermek için kullanılan soru işareti yay ayraç içine alınır.

D

Y

Aşağıdaki bulmacayı çözerek anahtar kelimeyi bulunuz.

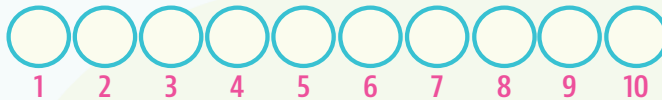
SOLDAN SAĞA

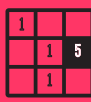
2. Postmodern romanlarda kronolojik olarak genellikle ileriye doğru giden zamanın yer yer geçmişe dönülerek kesilmesi
4. İhsan Oktay Anar'ın grafik roman türünde de basılan eseri
7. Kırım edebiyatının en ünlü roman yazarlarından biri
9. 19. yüzyılda geleneksel anlamdaki edebî, sanatsal, sosyal organizasyon ve gündelik yaşamın geçerliliğini yitirdiği fikriyle ortaya çıkan akım
10. Cengiz Aytmatov'un 2. Dünya Savaşı'nda ailesini kaybeden bir kadın üzerinden savaşın yıkıcılığını anlattığı romanı
11. *Bülbülü Öldürmek* adlı romanın yazarı

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. *Yüzyıllık Yalnızlık* romanının yazarı
3. Oğuz Atay'ın 1970 yılında TRT Roman Ödülü'nü kazanan eseri
5. Edebiyat eleştirisi, oyun, roman, öykü gibi birçok türde eser vermiş 1980 sonrası sanatçılardan biri
6. *Safra Sarı, Mor, Uykusuzlar* gibi romanların yazarı
8. Bilge Karasu'nun 1991'de Pegasus Edebiyat Ödülü'nü alan postmodern romanı

ANAHTAR KELİME

Aşağıdaki bulmacayı çözerek anahtar kelimeyi bulunuz.

Latife Tekin'in bir romanı

İSEAÖURLMLZİVGSI

20. yüzyıl Amerikan edebiyatından bir yazar

TNAEİWENRGMHEYS

Cengiz Aytmatov'un bir romanı

ZGİMAEBYE

Fareler ve İnsanlar romanının yazarı

JOİCHTBENENKS

Avusturya-Macaristanlı; roman, oyun, biyografi yazarı ve gazeteci

ZWPGSTEHNİA

Modernlik sonrası

TORMİSMZNPÖD

Adalet Ağaoğlu'nun bir romanı

İYNSSİHYDÜEE

Azerbaycan edebiyatından bir yazar

AYAKZTBİMRAİOİYRANNİV

Kırgız edebiyatından bir yazar

MAAİBVOTKLEO

Yusuf Atılgan'ın bir romanı

OARİUNEAYTLT

ANAHTAR KELİME

CEVAP ANAHTARI

EŞLEŞTİRME - 1

1. Latife Tekin
2. İhsan Oktay Anar
3. Oğuz Atay
4. Buket Uzuner
5. Cengiz Aytmatov
6. Cengiz Dağcı
7. Harper Lee
8. George Orwell
9. John Steinbeck
10. Ernest Hemingway

EŞLEŞTİRME - 2

1. Hakkı
2. İpekçi
3. Alnı
4. Bilgisayar
5. Bilinçaltı

BOŞLUK DOLDURMA

1. postmodernizm
2. *Sevgili Arsız Ölüm*
3. Kolaj
4. İhsan Oktay Anar, Selim İleri
5. Bilge Karasu
6. *Cevdet Bey ve Oğulları*
7. *Gün Olur Asra Bedel*, Kırgız edebiyatının
8. Cengiz Dağcı, İsmail Gaspıralı
9. *Satranç*
10. Ernest Hemingway
11. *Savaş ve Barış*
12. *Gazap Üzümleri*
13. *İki Şehrin Hikâyesi*
14. *Çavdar Tarlasında Çocuklar*
15. *Tespah Ağacının Gölgesinde*

ÇOKTAN SEÇMELİ

1. C
2. C
3. D
4. A
5. B
6. E
7. D
8. B
9. E
10. A
11. C
12. D
13. B
14. E
15. A

AÇIK UÇLU SORULAR - I

1. *Narla İncire Gazel*, 1980 sonrası postmodernist anlayışla yazılan eserlerden biridir. Türk edebiyatında bu anlayışla yazılan eserler arasında şunlar vardır: *Sevgili Arsız Ölüm* (Latife Tekin), *Masumiyet Müzesi* (Orhan Pamuk), *İki Yeşil Susamuru* (Buket Uzuner), *Puslu Kıtalar Atlası* (İhsan Oktay Anar), *Bir Akşam Alacası* (Selim İleri).
2. Metinde birinci tekil anlatıcı kullanılmış olup bu anlatıcı, kahraman bakış açısına sahiptir.
3. Postmodernist anlayışla yazılan eserlerin özellikleri şunlardır:
 - * Postmodernizm; bir kısmını modernizmden devraldığı metinler arasılık, kolaj, pastiş, üst kurmaca, parodi gibi anlatım tekniklerini yeni bir yorumla eserlerde kullanmıştır.
 - * Postmodernizmde "oyun" kavramı önemli bir yer tutar. Yazma eylemi ve okuma eylemi oyunlaştırılarak verilir.
 - * Postmodernizm, klasik roman kurgusunu altüst eder. Kuralsızlık bu edebiyatın temel özelliğidir.
 - * Postmodern romanda mizah ve ironi vardır. Postmodern yazar, modern dünyanın olumsuzlukları, yanlışlıkları ve karmaşası karşısında karamsar bir tavır değil; onu belli ölçüde kabullenen, ciddiye almayan ve onunla alay eden bir tavır sergiler.
 - * Postmodern romanda dil; ilkesiz, gelişigüzel, ama çarpıcı birliktelikler yaratmalıdır. Bunun için postmodernistler; gelenekleşmiş tür, şekil, anlatım tarzları ve dilin kullanım biçimlerini reddederler.

AÇIK UÇLU SORULAR - II

1. III - V - II - I - VI - IV
2. Çevremizde bazen başka varlıkların var olduğunu unutuyoruz. Yalnız kendimiz varmış gibi günlük yaşamımıza devam ediyoruz. Kaldırımında yürüyen bir köpeği, basamaklara tünemiş bir kediyi, yerdeki kırıntıları yemeye çalışan bir güvercini görmekte zorlanıyoruz ya da görmezden geliyoruz. Onların da birer canlı olduklarını unutup geçip gidiyoruz, zihnimizde yer edinmesine bile müsaade etmiyoruz belki de. Kendimizi ya da etrafımızdaki insanları nasıl önemsiyorsak onları da öyle önemsememiz gerekir oysaki. Onların yerine kendimizi koymamız, onların insan yaşamında verdiği mücadeleyi anlamaya çabalamamız lazım en önce. Onlarla özdeşim kurduktan sonra ancak onlara istedikleri hayatı verebiliriz. Onların yaşamını sürdürebilmeleri gereken imkânları yalnızca bu şekilde sağlayabiliriz.

BECERİ TEMELLİ - I

1. a) Görme, dokunma, işitme duyularına yer verilmiştir. Duyulara yönelik ayrıntılar, metinde aktarılmak istenen duygu ve düşüncelerin daha etkili bir şekilde verilmesini sağlar.
b) Olası cevap: Rüzgârın uğultusu hepimizi korkutuyordu. Zifiri karanlık evlerin çatısını karartıyordu. Uzaktan gelen duman kokusu karanlığı bastırmıştı. Pencereyi kapatıp sıcak ve şekerli çayımı içmeye koyuldum.
2. a) Cümle içinde geçen gün ve ay isimleri kesin bir tarihe bağlanmışsa büyük yazılır. Bu cümlede tarih bellidir, ay adı da doğru olarak büyük yazılmıştır. Özel bir yerin adı olduğu için Çanakkale Milli Parkı'nı oluşturan bütün sözcükler de büyük harfle başlamıştır.
b) Günlerden salıydı, sen yine yoktun. (Yazım yanlışı vardır. Tarih kesin olarak belli olmadığı için gün adı küçük yazılmıyordu.) Bu yıl okullar haziranda kapanacak. (Yazımı doğrudur. Tarih kesin belli olmadığı için ay adı küçük yazılmıştır.) Sana verdiğim süre 15 Ocak'ta sona erecek. (Yazım yanlışı vardır. Ay ismi büyük harfle başlamalıdır.)
3. "Rüzgârın anlattığı hikâye, bunu daha önce hiç duymamış, hiç bilmemiş olanları bile etkiler, hüznü bir iz bırakır ziyaretçilerde." cümlesinde ilk virgöl; "Genç bir turist rehberi, yabancı bir turisti Arıburnu Anzak Koyu'na doğru götürmekteydi." cümlesinde virgöl yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için kullanılmıştır.

BECERİ TEMELLİ - II

1. Olası cevap: Orman-Göğsü adı bende yemyeşil, sulak alanları çok olan, yağmur ormanlarıyla kaplı bir gezegeni çağırıyor. Bu öyle bir gezegen ki kurak, renksiz hiçbir alanı yok. Orman-Göğsü'nde herkesin yaşamsal ihtiyaçları karşılanıyor. İnsanlar barışçıl bir hayat sürüyor. Çok büyük bir gezegen olduğu hâlde çok hızlı döndüğünden, dünyada olduğu gibi sık sık güneşin doğuşu ve batışı izlenebiliyor. Birkaç tane uydusu var ve hepsi gezegenin yörüngesini süslüyor. Orada biyolojik çeşitlilik çok fazla. Türlerin neslinin tükenme tehlikesi yok. Bu gezegende betonarme kent oluşumları yok. O gezegenin insanları sadece ahşap yapılarda yaşıyor.
2. Olası cevaplar: Hayır, katılmıyorum. Çünkü dünyamız güc peşinde, otorite meraklısı insanlarla doludur. Bu insanlar ortak çıkarlarında bile sağlıklı değerlendirme yapamaz ve barışın önünü tıkayacak hırslarını ön plana çıkarır. Küresel bir tehdit durumunda bile otorite kurmaya kalkışır. Evet, katılıyorum. Eğer dünya dışı varlıklar tehdit unsuru olarak görülürse bütün dünya devletleri kendi çıkarlarını bir yana bırakarak, ortak çıkarları uğruna, birlik olacaktır. Ve insanlar dünyadaki canlılığın ne kadar eşsiz ve dünya hayatının ne kadar nefes kesici güzelliklerle dolu olduğunu anlayarak bunları koruma çabasına girecektir.
3. Olası cevap: Sevgili Dünyalı Dostlarımız, Yerkürenin gerçek sahipleri, insanoğlunun, kafasını kurcalayan bir sorunun cevabını aldık, dünya dışında da bir hayatın var olduğu gerçeğini yaşadık. Bu gerçek bizi şaşırttığı gibi, kendimizi bu yabancı gezegene gitmekten alıkoyamadık. Uzak bir gezegenin peşinde bir bilinmeze doğru yola çıktık. Bu yolculukta edindiğimiz tecrübe, kendi gezegenimizin ne kadar kıymetli olduğunu bir kez daha anlamamızı sağladı. Türümüzün iyiliğe eğilimli tabiatını öne çıkarması durumunda, dünyadaki hayatın ne denli yaşanır olabileceğini bir kez daha gördük. Uzak bir gezegende insanların kendi gezegenlerine ve o gezegenin canlılarına sahip çıkabildiğini gözlemledik. Benzer bir tabiatımız olduğu için bizlerin de dünyamızda bunu başarabileceğimizi, başka bir gezegende deneyimleyerek çok daha iyi anlamış olduk. Gelin, insanın gerçek gücünü, sevme kabiliyetini bütün diğer melekelerinden de ön plana çıkaralım! Birbirimizi her zamankinden çok daha fazla sevelim. Dünya varlıkları hepimize yeter, paylaşmayı hatırlayalım ve birbirimize hatırlatalım. Dünya hepimizin. Sizleri, tüm savaşları sonlandırarak güzel gezegenimizde barış içinde yaşamaya davet ediyoruz.
4. a) Olası cevaplar: Dünya, tıpkı gökkuşağının renkleri gibi çeşitli kültürlere ev sahipliği yapan bir gezegen. Bu farklı renklerin kaynaşması yeni ve heyecan verici tonları açığa çıkaracaktır. Bu nedenle farklı uluslardan bireylerin bir arada çalışmasının çok verimli olacağına inanıyorum. Farklı kültürlerin kaynaşabileceğine ve ortaya bir ürün çıkarabileceğine inanmıyorum. Farklı kültürler birbirini anlayamaz, bu nedenle ortak bir değer ortaya koyamaz. Herkesin kendi ülkesinde, kendi insanıyla çalışması daha verimli olacaktır.
- b) Olası cevap: Farklı ülkelerin topraklarında bulunan tarihi kalıntılar, izler çok ilgimi çekiyor. Kendi ülkemde bulunan izlerle onların ülkelerinde tarihe şahitlik etmiş unsurları değerlendirmeyi ve koruma çalışmaları geliştirmeyi çok isterim. Bu tarihî kalıntılar arasında, eski edebî metinleri farklı kültürden kimselerle okumak ve incelemek de keyifli bir deneyim olacaktır.
- c) Olası cevap: Kara delikler, uzay boşluğunda serbest dolaşan dev göktaşları, uzaydaki yaşam, başka gezegenlerdeki madenlerden faydalanma, kuyruklu yıldızlar ve bunların yörüngeleri, galaksiler, Güneş Sistemi'nin gizemleri ve uzay çalışmalarının neden olduğu uzay çöplüğünün Dünya'nın çevresinden temizlenmesi üzerine çalışmalar yürütülmesini isterim.

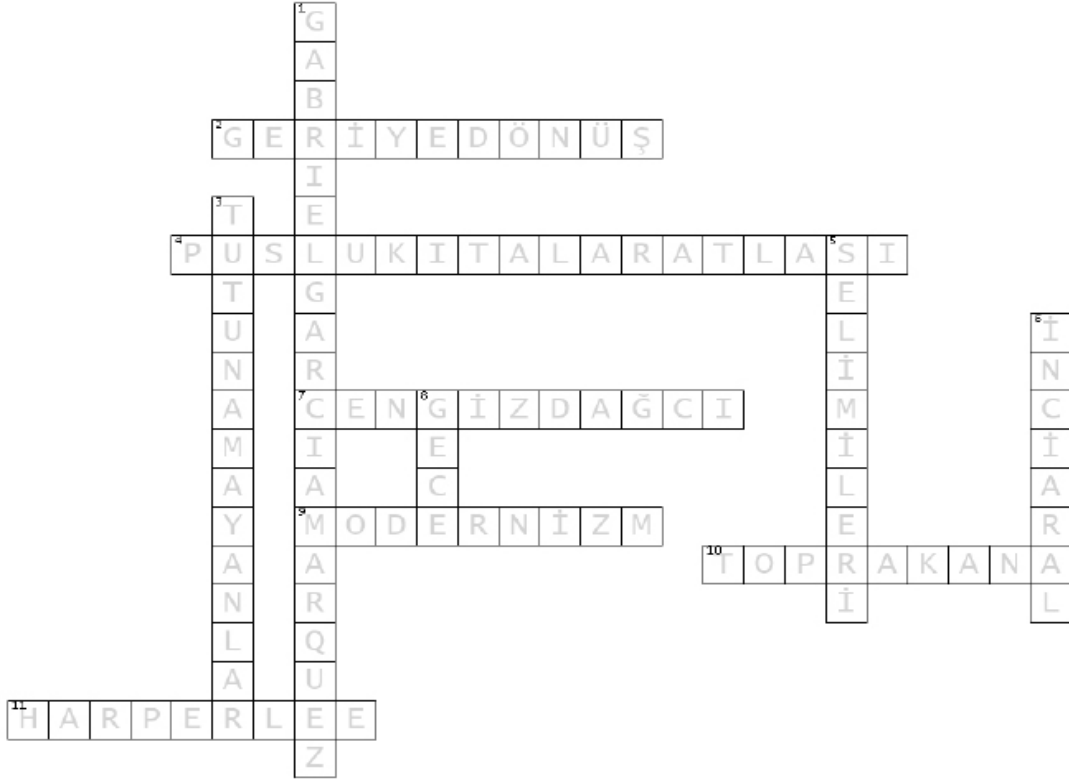
Doğru/Yanlış - I

SÖZCÜK	Y/D	DOĞRU SÖZCÜK
ORİJİNAL	DOĞRU	
SÜPRİZ	YANLIŞ	SÜRPRİZ
GÖKBİLİM	YANLIŞ	GÖK BİLİM
KÖPEK BALIĞI	DOĞRU	
ALTYAZI	YANLIŞ	ALT YAZI
HAFTASONU	YANLIŞ	HAFTA SONU
KÜPÜR	YANLIŞ	KUPÜR
AÇGÖZLÜ	DOĞRU	
GARDOLAP	YANLIŞ	GARDROP
DERSHANE	DOĞRU	

Doğru/Yanlış - II

Bazı kısaltmaların sonuna nokta konur: Alb. (albay), Dr. (doktor), Cad. (cadde), sf. (sıfat), İng. (İngilizce) vb.	D
Cümle içinde ara sözlere veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlere veya ara cümlelerin başına ve sonuna noktalı virgül konur.	Y (virgül/kısa çizgi)
Kendisiyle ilgili açıklama verilecek cümlenin sonuna virgül konur.	Y (iki nokta)
Karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişiyi belirten sözlerden sonra iki nokta konur.	D
Sözün bir yerde kesilerek geri kalan bölümün okuyucunun hayal dünyasına bırakıldığını göstermek veya ifadeye güç katmak için üç nokta konur.	D
Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için soru işareti kullanılır.	D
"mı/mi" ekini alan yan cümle temel cümlenin zarf tümleci olduğunda cümlenin sonuna soru işareti konur.	Y
Cümle içinde sayı adlarının yinelenmesinde araya kısa çizgi konur.	Y
Konuşmalar tırnak içinde verildiğinde uzun çizgi kullanılmaz.	D
Tırnak içindeki alıntının sonunda bulunan işaret (nokta, soru işareti, ünlem işareti vb.) tırnak içinde kalır.	D
Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda konuşanın hareketlerini, durumunu açıklamak ve göstermek için kısa çizgi kullanılır.	Y (konuşma çizgisi)
Bir bilginin şüpheyle karşılandığını veya kesin olmadığını göstermek için kullanılan soru işareti yay ayraç içine alınır.	D
Sonunda 3. teklik kişi iyelik eki olan özel ada, bu ek dışında başka bir iyelik eki getirildiğinde kesme işareti konur.	Y

BİL-BUL-ÇÖZ

ANAHTAR KELİME: POSTMODERN

KELİME AVI

İSEAÖÜRLMLZİVGSİ

SEVGİLİ ARSİZ ÖLÜM

TNAEİWENRGMHEYS

ERNEST HEHİNGWAY

ZGİMAEBYE

BEYAZ GEMİ

JOİCHTBENKNS

JOHN STEINBECK

ZwPGSTEHNİA

STEPHAN ZWEIG

TORMİSMNPOED

POSTMODERNİZM

İYNSİHYDÜEE

SEYİD HÜSEYİN

AYAKZBİMRİAİOİYRANVİV

ROMANTİK BİR VİYANA YAZI

MAAİBVOTKLEO

ALİ TOKOMBAEV

OARİUNEAYTLT

ANAYURT OTELİ

ANAHTAR KELİME: EVRENSEL ROMAN

Etkileşimli Kitaplar

Beceri Temelli Kitaplar

Soru Bankası

Mobil Soru Bankası

Dinamik Uygulamalar

3B Modeller

YKS Kampı

TRT EBA TV Lise

OGM
MATERYAL

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>